

saa 40 à 50 Funktionærer til at passe paa og opvarte en halv Snes Stiftsdamer. Tænk Dem en Fattig- eller Forsørgelsesanstalt af en hvilken som helst anden Art, hvor der var et halvt Hundrede Mennesker til at passe paa en halv Snes Lemmer!

Det forekommer mig, at dette Forhold bør påtaales her i Rigsdagen, og det forekommer mig, at der maatte være en Udvej for den lovgivende Magt til at faa Vallø og Vemmetofte inddragne under den lovgivende Magts Bevillingsmyndighed. Nede paa denne Anstalt have de, om jeg saa maa sige, Raad til at faa tykt Sul paa Brødet. Vallø Stift ejer 2,710 Tdr. Hartkorn og en Kapitalformue paa ca. 9 Mill. Kr., og denne Kapitalformue vokser stadig, fordi de ikke have Brug for alle de Penge, de svømme i. Da Folketingsmand Berg i sin Tid i Folketinget slog til Lyd for denne Sag, anslag han hele Værdien af disse Godser til mellem 30 og 40 Mill. Kr. Der er ingen Tvivl om, at disse Værdier siden den Tid ere stegne betydeligt, saa at man vistnok nu kan anslaa dem til omkring 50 Mill. Kr. Jeg vil gerne sige her i Tinget, at det kalder jeg og mange Mennesker med mig en social Ulykke, at saadanne Forhold faa Lov til at raade i vort Land. Det er en social Uretfærdighed, mener jeg, at der for et Faatal af de velstillede adelige Mennesker her i Landet beredes saadanne Forhold paa disse Anstalter, en Uretfærdighed, som er egnet til at vække Utilfredshed. Jeg mener, at i et Land som vort med et saa stort Demokrati burde disse Forhold ikke taales længere end højest nødvendigt. Altsaa, jeg mener, at da vi nu have faaet Systemskiftet, og Demokratiets Mænd ere komne til Magten, maa Øjeblikket være kommet, da man fra Rigsdagens Side tager fat paa denne Sag.

Allerede i gammel Tid var denne Sag for. Efter at der i sin Tid i flere Aar her i Folketinget var stillet Forslag om at inddrage Vallø og Vemmetofte adelige Jomfruklosters Midler og øvrige Forhold under Lovgivningsmagten, blev der ved Folketingets Beslutning af 15. Februar 1871 i Henhold til Grundlovens § 46 nedsat en parlamentarisk Kommission med det Hverv at anstille saadanne Undersøgelser angaaende Vallø adelige Stifts og Vemmetofte adelige Jomfruklosters samtlige Forhold, som kunne være af Betydning med Hensyn til Lovgivningsmagtens og navnlig den bevilgende Myndigheds Stilling over for disse Anstalter. Maa jeg

erindre om, at Medlemmer af denne Kommission vare: J. A. Hansen, Assessor Nyholm, Overretsprokurator Alberti, Etatsraad Casse, Premierløjtnant Gad, Doktor Winther, Redaktør N. Hansen, Løjtnant Lucianus Kofod og Overretsassessor C. Rimestad. Som det høje Ting vil bemærke, talte denne Kommission Mænd af forskellige politiske Anskuelser. Men den kom dog under sine Undersøgelser til det Resultat, at Midlerne, som ligge bundne i Vallø og Vemmetofte, ere en Statsformue, over hvilken Lovgivningsmagten har Raadighed. Maaske maa jeg med den højtærede Formands Tilladelse oplæse et lille Citat af Flertallets Betænkning desangaaende. Flertallet udtaler bl. a.: „at Reglen i Grundlovens § 2, at den lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i Forening berettiger Rigsdagen til fremtidig at deltage i de Beslutninger, hvorefter Vallø Stifts og Vemmetoftes Klosters Virksomhed ordnes, og at Bestemmelsen i Grundlovens § 49, at ingen Udgift maa afholdes, som ikke har Hjemmel i Finansloven eller i en Tillægsbevillingslov, maa medføre, at Stiftelsernes økonomiske Forhold gaa ind under Rigsdagens Bevillingsmyndighed, saa meget mere som Beslutningerne om Stiftelsernes Virksomhed i og for sig forudsætter Benyttelsen af, altsaa ogsaa Beslutningen om Stiftelsernes Formuer, hvorpaa de meddelte Aktstykker indeholde talrige Eksempler“. Det vil fremgaa heraf, at man altsaa allerede paa den Tid var klar over, at det var en Statsformue, som laa i disse to Anstalter, og at man havde Ret til fra Lovgivningsmagtens Side at inddrage den. Jeg vil gerne henstille denne Sag til den nævnte Kommission angaaende Forsikrings- og Forsørgelsesvæsenets Opmærksomhed. Folketingsmand Berg anbefalede netop i sin Tid at inddrage disse Statsformuer til Hjælp ved Alderdomsunderstøttelse, og jeg vil ikke alene henlede Kommissionens Opmærksomhed paa dette Forhold, men ogsaa bede den højtærede Justitsminister om at udtale sig om denne Sag her i Tinget. Som man maaske har bemærket, var den højtærede Justitsministers Fader, Folketingsmand Alberti, Medlem af denne Kommission. Jeg gør opmærksom paa, at denne Sag altsaa i sin Tid er rejst af Venstre, og jeg vil tilføje, at det nu, da Venstre er kommen til Magten, vilde være en ærefuld Opgave for Regeringen og Rigsdagen at søge at faa dette Spørgsmaal løst paa en for Folket tilfredsstillende Maade.